

PROGRAMELE AFM PENTRU ENERGIE REGENERABILĂ ȘI EFICIENȚĂ ENERGETICĂ: DE LA IMPLEMENTARE LA EȘEC

Programele AFM pentru energie regenerabilă și eficiență energetică: de la implementare la eșec

Autor Laura Nazare

Editori Ioana Ciuta, Vlad Popescu, Raluca Petcu

Tipar Azero

Grafică Lavinia Vereș

Bankwatch România

Splaiul Independenței, nr. 1, București, România

031 438 24 89

alexandra.doroftei@bankwatch.org

www.bankwatch.ro

Dreptul de proprietate intelectuală

Analiza „Programele AFM pentru energie regenerabilă și eficiență energetică: de la implementare la eșec” a fost redactat de către Laura Nazare din cadrul Bankwatch România, care deține dreptul de proprietate intelectuală asupra analizei.

Raportul a fost publicat în august 2022.

Această analiză a fost posibilă prin proiectul „Abordarea și legislative ale tranziției energetice” derulat de Asociația Bankwatch România în parteneriat cu Asociația 2Celsius, cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

CUPRINS

2   **Introducere**

---

4   **Programe pentru promovarea utilizării surselor regenerabile de energie**

- 4   1. Casa Verde Clasic – persoane fizice
  - 7   2. Casa Verde Clasic – persoane juridice
  - 9   3. Sisteme fotovoltaice pentru gospodării izolate
  - 10   4. Programul pentru instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională
-

15   **Programe pentru creșterea eficienței energetice**

- 15   1. Casa Eficientă Energetic
  - 17   2. Eficiență energetică în clădiri publice
-

19   **Concluzii și recomandări**

INTRODUCERE

Fondul pentru mediu este un instrument financiar destinat susținerii și realizării proiectelor și programelor pentru protecția mediului și pentru atingerea obiectivelor Uniunii Europene în domeniul mediului și schimbărilor climatice, administrat de către Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), aflată în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.

Din 2010 și până în prezent, AFM a pus la dispoziția persoanelor fizice și juridice (unități administrativ-teritoriale, unități de cult, instituții publice) fonduri în valoare totală de aproximativ 3,3 miliarde lei pentru promovarea utilizării surselor regenerabile de energie și pentru creșterea performanței energetice a clădirilor, însă doar 563 milioane lei au fost alocați efectiv pentru proiectele implementate, potrivit informațiilor existente.

În același timp, peste 140.000 de persoane și instituții publice s-au arătat interesate să acceseze programele AFM pentru instalarea sistemelor regenerabile și izolarea locuințelor, însă instituția a aprobat între 46.000 și 60.000 de dosare până în prezent. Datele despre câte astfel de sisteme au fost instalate de fapt sunt neclare.

Programele derulate de AFM ar trebui să contribuie la tranziția către surse regenerabile de energie și creșterea eficienței energetice, însă de la debutul acestora și până în prezent, **nu există o evaluare a modului în care resursele Fondului pentru mediu au contribuit la atingerea acestor obiective și nici o descriere detaliată a rezultatelor aferente tuturor programelor** de finanțare implementate de Administrație.

Veniturile Fondului pentru Mediu sunt formate din contribuții în diverse cantități din veniturile realizate de operatori economici din vânzările de deșeuri, bunuri ambalate, mase și materiale lemnoase, anvelope, echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori portabili, dar și din valoarea substanțelor clasificate periculoase pentru mediu, din sumele datorate pentru gestionarea fondurilor de vânatoare, ecotaxa aplicată pungilor de transport. În plus, veniturile Fondului se formează și din taxele percepute pentru emisiile de poluanți în atmosferă, taxele percepute pentru emiterea avizelor, acordurilor și autorizațiilor de mediu, din penalitățile aplicate operatorilor de aeronave care nu au restituit certificatele de emisii de gaze cu efect de seră, din contravaloarea certificatelor verzi neachiziționate sau din sumele reprezentând contravaloarea scoaterii la licitație a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră¹.

Acest raport analizează modul de implementare a programelor AFM derulate până în prezent în ceea ce privește promovarea utilizării surselor regenerabile de energie și implementarea măsurilor de eficiență energetică în sectorul clădirilor publice și rezidențiale. Analiza evidențiază dacă și modul în care programele au atins indicatorii de performanță stabiliți în ghidurile de finanțare și oferă o imagine de ansamblu referitor la scopul și obiectivele specifice, condițiile necesare pentru obținerea finanțării și alte detalii relevante pentru implementare.

Raportul se încheie cu o serie de recomandări pentru eficientizarea derulării acestor programe, precum și pentru creșterea gradului de transparență în ceea ce privește informațiile disponibile în fiecare etapă de desfășurare a sesiunilor de finanțare.

---

1. https://www.afm.ro/main/legislatie_taxe_si_contributii/2022/oug_196_2005-2022_03_14.pdf

PROGRAME PENTRU PROMOVAREA UTILIZĂRII SURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE

1.

Casa Verde Clasic – persoane fizice

Programul constă în instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire. Programul a fost implementat în trei sesiuni diferite, în 2010, 2011 și 2016.

Potrivit ghidului de finanțare², programul ar trebui să contribuie la îmbunătățirea calității aerului, apei și solului prin reducerea gradului de poluare cauzată de arderea lemnului și a combustibililor fosili utilizați pentru producerea energiei termice folosiți pentru încălzire și obținerea de apă caldă menajeră. Totodată, datorită programului se promovează și utilizarea sistemelor care folosesc sursele de energie regenerabilă, nepoluante.

În cei trei ani de implementare, bugetul total alocat și disponibil pentru sesiunile de finanțare, distribuit pe județe conform numărului de locuitori, a fost următorul:

2010 – 110 milioane lei³

2011 – 100 milioane lei⁴

2016 – 60 milioane lei initial, suplimentat la 80 milioane lei⁵

În sesiunile din 2010 și 2011, programul a finanțat pe lângă instalarea panourilor solare și a pompelor de căldură și centrale termice pe bază de peleți, brichete, tocătură lemnoasă sau resturi și deșeuri vegetale, agricole, forestiere sau silvice. În cadrul sesiunii din 2016 singurele tipuri de instalații eligibile pentru finanțare au fost panourile solare presurizate sau nepresurizate și pompele de căldură.

Cuantumul finanțării acordate pe tipul de tehnologie a fluctuat de la o sesiune la alta: în 2010 și 2011 se acordau până la 6000 de lei pentru panourile solare sau instalațiile pe bază de biomasă sau deșeuri și până la 8000 de lei pentru pompele de căldură, în 2016, în baza scăderii costurilor per tehnologie, se acordau până la 3000 de lei pentru panourile solare nepresurizate, 6000 de lei pentru cele presurizate și 8000 de lei pentru pompele de căldură.

2. Ghid finanțare Casa Verde Clasic persoane fizice https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2016/ordin_1817_2016.pdf

3. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/comunicat_de_presa_casa_verde_2010_anexa.pdf

4. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2011/comunicat_casa_verde_%202011-23_05_2011.pdf

5. http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2016-09-28_Comunicat_de_presa_Start_Casa_Verde.pdf

Pentru a putea primi finanțarea, beneficiarii trebuiau să respecte o serie de criterii de eligibilitate: persoană fizică, cu domiciliul în România, calitate de proprietar sau co-proprietar al imobilului unde se va instala sistemul de încălzire finanțat, imobilul nu trebuie să facă obiectul unui litigiu sau proceduri legale, solicitantul nu trebuie să aibă obligații restante la bugetul de stat, să nu fi fost condamnat pentru infracțiuni împotriva mediului și să nu fi primit finanțare pentru același imobil în sesiuni derulate anterior.

Indicatorul de performanță al programului îl reprezintă numărul de sisteme de încălzire care utilizează energie regenerabilă, achiziționate și instalate prin program, însă acești indicatori au fost introduși abia în 2016, ghidurile de finanțare din 2010⁶ și 2011⁷ nu specificau indicatorii în baza cărora se evaluau rezultatele programului. De altfel, această situație a fost semnalată și de Curtea de Conturi a României în rapoartele elaborate în urma controalelor desfășurate, solicitând Administrației Fondului de Mediu „*stabilirea unor indicatori de rezultate relevanți, care să asigure măsurarea performanțelor proiectelor finanțate precum și cuantificarea performanțelor fiecărui program în parte, astfel încât să poată fi analizată atingerea scopului pentru care a fost constituit Fondul pentru mediu și utilizarea eficientă a fondurilor publice*”⁸.

Potrivit datelor disponibile în rapoartele anuale publicate de Administrația Fondului pentru Mediu, la sfârșitul anului 2010 au fost înregistrate 15.605 cereri de finanțare în valoare de 94,2 milioane lei. Dintre acestea, doar 8819 proiecte au fost acceptate, 1645 cereri respinse și doar 1340 de cereri de finanțare au fost decontate, însumând aprox. 8 milioane lei⁹.

În ceea ce privește sesiunea de finanțare din 2011, la sfârșitul anului, aproximativ 24.000 de cereri de finanțare au fost înregistrate, depășind cu mult bugetul disponibil alocat de 100 milioane lei. În aceste condiții, programul a fost blocat, o bună parte din beneficiari nu au reușit să-și deconteze cheltuielile¹⁰, iar analiza și evaluarea cererilor de finanțare restante a durat până în 2014¹¹. **Potrivit informațiilor comunicate de AFM, pentru sesiunea 2011, aproximativ 19.500 de cereri au fost aprobate în final.**

În ciuda blocajelor, programul a fost relansat în 2016 de data aceasta cu un buget și mai redus comparativ cu primii ani de implementare. Chiar și așa, interesul beneficiarilor a fost unul crescut, iar în prima zi de la lansare, peste 3700 de cereri de finanțare în valoare de 22,6 milioane lei au fost înregistrate, reprezentând aprox. 40% din bugetul total al programului¹². Pentru a răspunde numărului mare de cereri, Administrația a mărit bugetul disponibil la 80 milioane de lei¹³ asigurând o finanțare suplimentară pentru încă 3000 de beneficiari.

6. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/ordinul_950_17.06.2010_aprobare_ghid_casa_verde.pdf

7. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2011/ordin1274-2011.pdf

8. Curtea de Conturi a României, Raportul Public pe anul 2014

9. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/raport_anual_utilizare/raport_privind_utilizarea_fm_2010.pdf

10. <https://suceavaneews.ro/170788/social/sute-de-suceveni-tepuiti-prin-programul-casa-verde/>

11. <https://rasunetul.ro/noii-beneficiari-ai-programului-casa-verde-asteptati-la-apm-bn>

12. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2016/2016_10_11-comunicat_casa_verde-prima_zi.pdf

13. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2016/2016_10_12-comunicat_presa-suplimentare_buget-casa_verde.pdf

În prezent, deși pe site-ul Administrației pot fi accesate numeroase tabele centralizatoare cu cererile de finanțare aprobate sau respinse, atât în sesiunile de evaluare cât și cele rezultate în urma procedurilor de contestare, AFM nu a publicat niciun raport sau analiză concretă și detaliată a rezultatelor obținute în urma sesiunilor de finanțare.

O contorizare unitară a rezultatelor programului nu există nici în rapoartele anuale privind utilizarea Fondului de Mediu publicate de Administrație pentru anii 2016, 2017, 2018 care menționează următoarele date privind numărul cererilor aprobate și cuantumul sumelor finanțate:

2016

proiecte finanțate

5.869

valoare totală

31,1 milioane lei¹⁴

2017

proiecte finanțate

8.687

valoare totală

52,1 milioane lei

din care 13 milioane lei
au fost alocați unui număr de
2.176 sisteme instalate¹⁵

2018

proiecte finanțate

6.270

valoare totală

37,6 milioane lei¹⁶

Nu există nicio secțiune specială sau document oficial care să specifice exact numărul și tipul instalațiilor/tehnologiilor finanțate prin program, deși acesta reprezintă chiar indicatorul de performanță al programului, menționi despre blocajele administrative ale programului, măsurile prin care acestea au fost înlăturate și o evaluare a contribuției programului de finanțare la susținerea obiectivelor climatice și energetice asumate la nivel național. Mai mult decât atât, nu sunt cunoscute informații despre sesiunile de consultare publică a ghidurilor de finanțare, comentariile și sugestiile colectate de la public în cadrul acestor sesiuni și nici modul în care acestea au fost integrate în variantele finale ale ghidurilor.

14. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/raport_anual_utilizare/raport_privind_utilizarea_fm_2016.pdf

15. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/raport_anual_utilizare/raport_privind_utilizarea_fm_2017.pdf

16. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/raport_anual_utilizare/raport_privind_utilizarea_fm_2018.pdf

2.

Casa Verde Clasic – persoane juridice

Asemănător programului dedicat persoanelor fizice, „Casa verde clasic – persoane juridice” se adresează persoanelor juridice din sectorul public - unități administrativ-teritoriale, instituții publice și unități de cult - care doresc să obțină finanțare pentru instalarea tehnologiilor de încălzire pe bază de surse regenerabile de energie, inclusiv pentru înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire. Conform ghidului de finanțare, indicatorul de performanță al programului îl reprezintă numărul de sisteme de încălzire care utilizează energie regenerabilă, achiziționate și instalate prin program.

Până acum au avut loc două sesiuni ale programului:

2009 – 310 milioane lei, împărțit în două etape de finanțare

2016 – 60 milioane lei

O primă etapă de finanțare a debutat în 2009¹⁷, având ca beneficiari doar unitățile administrativ-teritoriale. Obiectul programului a constat în înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care utilizează energie solară, geotermală și eoliană sau alte tehnologii care contribuie la îmbunătățirea calității aerului, apei și solului. Bugetul total prevăzut a fost de 310 milioane lei, disponibil în două sesiuni de depunere a proiectelor: sesiunea 1 – 150 milioane lei și sesiunea 2 – 160 milioane lei. Finanțarea s-a acordat diferențiat în funcție de numărul de locuitori și acoperirea 80% din cheltuielile eligibile ale proiectului.

Conform Raportului privind utilizarea Fondului de Mediu în 2009¹⁸, în cadrul primei sesiuni au fost depuse 151 de proiecte, din care doar 91 au fost aprobate, finanțarea solicitată însumând 79,8 milioane lei. Din proiectele aprobate, doar 74 au semnat la sfârșitul anului 2009 contractele de finanțare, având o valoare totală de 60,6 milioane lei. Raportul menționează și faptul că în sesiunea a doua de depunere a proiectelor, 239 de cereri de finanțare au fost înregistrate, însă nu se cunosc informații despre câte dintre acestea au fost aprobate și câte au fost respinse.

În urma unei cereri de acces la informații¹⁹, AFM precizează că pentru 2009 au fost aprobate în total 226 de cereri de finanțare, fără a menționa și cuantumul total al acestora. În schimb, pe site-ul Administrației pot fi accesate listele proiectelor finalizate și care au fost contractate în 2009, dar numărul acestor proiecte nu coincide cu răspunsul oferit de AFM.

2010 - 2016

proiecte finanțate	valoare totală
212	160 milioane lei ²⁰

16. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/raport_anual_utilizare/raport_privind_utilizarea_fm_2018.pdf

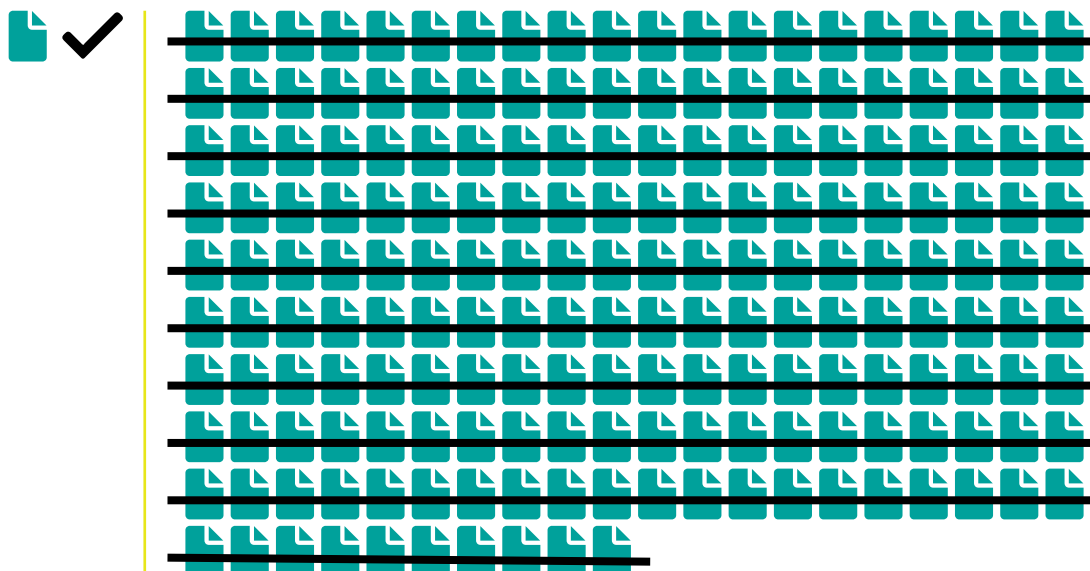
17. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/106574>

18. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/raport_anual_utilizare/raport_privind_utilizarea_fm_2009.pdf

19. Răspunsul AFM cu nr. 19306/05.05.2022 la cererea de acces la informații publice înregistrată cu nr. 16/05.04.2022

20. https://www.afm.ro/casa_verde-proiecte_finalizate.php

O nouă lansare a programului a avut loc în 2016²¹ fiind destinată atât unităților administrativ-teritoriale, cât și instituțiilor publice sau unităților de cult. 60 milioane de lei au fost alocați pentru această sesiune de finanțare din care se puteau acoperi 90% din cheltuielile eligibile ale proiectului. În urma acestei sesiuni doar un **singur proiect a fost acceptat**, constând în instalarea de panouri solare la trei clădiri publice din Târgu Jiu, jud. Gorj, în valoare de 319,9 mii lei²². Mai mult de 190 de solicitanți au fost respinși de la finanțare din cauze diverse pornind de la dosare depuse fără a fi paginate sau documente înregistrate fără a fi conformate cu originalul, la lipsa unor documente relevante (certIFICATE de cazier, documente care demonstrează calitatea de proprietar, etc.) sau deficiențe ale studiilor de fezabilitate ale proiectelor²³.

Și în acest caz, programul de finanțare **nu are un raport de evaluare a rezultatelor**, iar informațiile existente atât pe site-ul Administrației în secțiunea dedicată, cât și în rapoartele anuale sau răspunsurile la cererile de acces la informații publice sunt contradictorii și diferă de la o sursă la alta, observându-se diferențe între numărul de cereri de finanțare aprobate sau sumele efectiv cheltuite. De asemenea, nu există date despre desfășurarea procesului de consultare publică a ghidului de finanțare, Administrația afirmând doar că acesta a respectat principiul transparenței, însă fără a oferi și alte informații.

21. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2016/ordin_1818_2016.pdf

22. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2017/26.06.2017/cerere_aprobata_partial_ca_22062017_targuiju.pdf

23. https://www.afm.ro/main/programe/program_casa_verde/2017/lista_persoane_juridice_casa_verde_clasice_28.03.2017.pdf

3.

Sisteme fotovoltaice pentru gospodării izolate

După două inițiative ratate în 2007 și 2012 de a pune pe picioare un program pentru gospodării izolate²⁴, în 2019 AFM a lansat un nou program de finanțare destinat instalării sistemelor fotovoltaice la locuințele neconectate la rețeaua națională de distribuție a electricității și care se aflau la cel puțin 2 km de rețea. Ca și în cazul programelor precedente, scopul programului a constat în creșterea eficienței energetice, îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin producerea energiei electrice din surse regenerabile, în acest caz, energia solară.

Suma alocată sesiunii de finanțare a fost de 230 milioane lei, care putea fi accesată de unitățile administrativ-teritoriale pe raza cărora se aflau gospodăriile neconectate la rețeaua de electricitate. Finanțarea se acorda în proporție de 100% din valoarea cheltuielilor eligibile, dar fără a depăși 25.000 lei pentru fiecare sistem fotovoltaic instalat per gospodărie.

În singura sesiune de finanțare deschisă în cadrul acestui program au fost aprobate cereri de finanțare pentru un total de 897^{25,26} de gospodării din 56 de UAT-uri, în valoare de 22,3 milioane lei. În ciuda acestor rezultate, conform informațiilor comunicate de Administrație, în final valoarea totală finanțată a fost de doar 5,4 milioane lei, fără a preciza însă și câte gospodării au beneficiat de instalațiile fotovoltaice. În lipsa unor date certe, se poate estima că aproximativ 216 sisteme fotovoltaice au primit finanțarea maximă de 25.000 lei.

2019

proiecte finanțate	valoare totală
aprox. 216	5,4 milioane lei

Cele mai frecvente motive de respingere²⁷ a cererilor de finanțare au constat în neconcordanțe în ceea ce privește datele de identificare a beneficiarilor, expirarea valabilității unor documente depuse la dosar, lipsa unor documente necesare sau completarea eronată a acestora.

Indicatorul de performanță al programului consta în cantitatea totală de gaze cu efect de seră redusă ca urmare a instalării sistemelor fotovoltaice, calculată pe toată perioada de monitorizare a proiectului. Conform ghidului de finanțare, perioada de monitorizare durează pe întreaga perioadă de funcționare a sistemului fotovoltaic, dar nu mai puțin de 1 an de la data recepționării lucrării.

Ca o regulă consacrată deja, **nici acest program nu conține un raport de evaluare a rezultatelor sale**, în lipsa căruia nu poate fi evaluat impactul acestui program în ceea ce privește economiile de emisii de gaze cu efect de seră. Nu există nicio secțiune care să detalieze modul în care s-au derulat consultările publice ale ghidului de finanțare sau felul în care au fost integrate comentariile colectate.

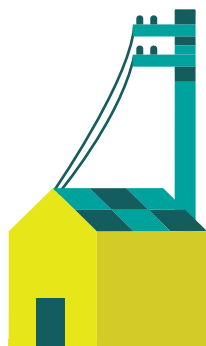
24. https://bankwatch.ro/wp-content/uploads/2022/05/raport_saracie-energetica-energia-regenerabila.pdf p 13

25. https://afm.ro/fotovoltaice_izolate_cereri_aprobate.php

26. https://afm.ro/fotovoltaice_izolate_contestatii_aprobate.php

27. https://afm.ro/fotovoltaice_izolate_cereri_respinse.php

4.

Programul pentru instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională

Programul a fost lansat prima dată în 2019, ca o continuare a programului inițial Casa Verde Clasic, și finanțează instalarea panourilor fotovoltaice pentru producția de energie pentru consumul propriu și livrarea surplusului în rețeaua națională. Programul a fost demarat și ca o măsură de sprijin a prosumatorilor, acele persoane care produc energia din surse regenerabile și o și consumă, termen legiferat prin mai multe acte normative începând cu 2017²⁸. Așadar, programul deservește acei beneficiari finali persoane fizice care, pe lângă alte criterii de eligibilitate, au calitatea de proprietari/coproprietari ai imobilului.²⁹

Obiectivul și scopul programului constau atât în creșterea capacităților de producere a energiei din surse regenerabile, cât și în creșterea eficienței energetice, îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin intermediul instalațiilor finanțate. **Indicatorul de performanță** al programului consta în cantitatea totală de gaze cu efect de seră redusă ca urmare a instalării sistemelor fotovoltaice, calculată pe toată perioada de monitorizare a proiectului.

Bugetul total disponibil pentru această sesiune de finanțare, repartizat între toate cele opt regiuni de dezvoltare ale României, a însumat 656 milioane lei, cel mai mare program de până atunci, cu finanțare provenită atât din veniturile Fondului pentru Mediu (120 milioane lei), cât și din alocările din cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020 (536 milioane lei). Finanțarea se acordă în proporție de 90% din valoarea totală a cheltuielilor, în limita sumei de 20.000 lei, restul cheltuielilor fiind acoperite prin contribuția proprie a beneficiarului. Având în vedere bugetul programului și limita finanțării, aproximativ 33.000 de persoane fizice ar putea să primească finanțare pentru instalarea tehnologiilor regenerabile.

28. https://bankwatch.ro/wp-content/uploads/2021/03/Raport_Regenerabile.pdf

29. https://www.afm.ro/main/programe/sisteme_fotovoltaice/2022/ordin_1287-05_12_2018-forma_consolidata-2022_03_01.pdf

Alocări Casa Verde Fotovoltaice (mil.lei)

Regiunea Centru	62,8
Regiunea N-V	65,5
Regiunea Vest	52,2
Regiunea S-V	53,2
Regiunea Sud Muntenia	72,8
Regiunea S-E	68,3
Regiunea N-E	81,9
Regiunea București Ilfov	80,0

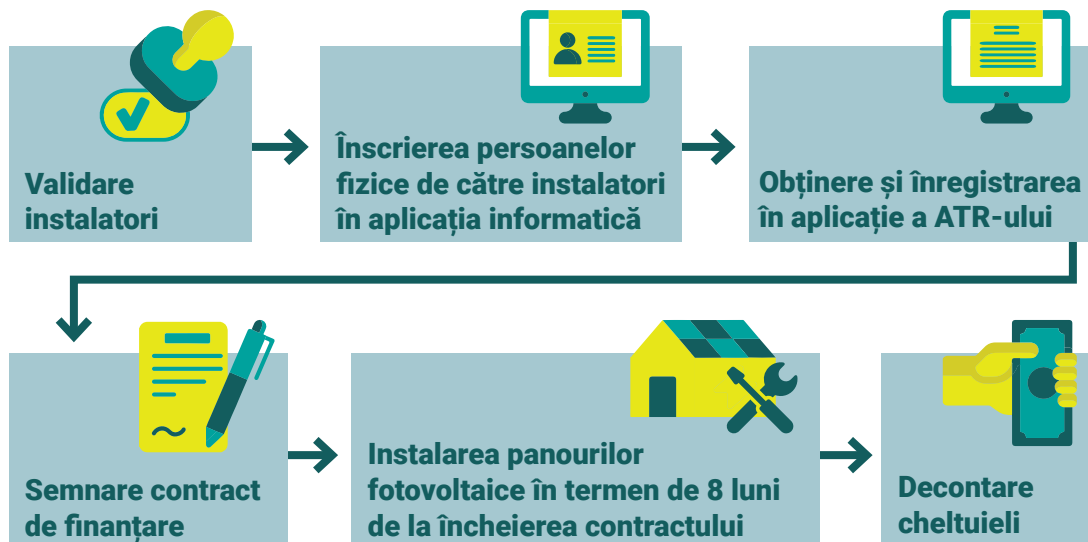
Mecanismul de obținere a finanțării a debutat în ianuarie 2019 prin sesiunea dedicată înscrierii instalatorilor - operatorii economici care se ocupă cu comercializarea și instalarea sistemelor fotovoltaice - și validarea finală a acestora în cazul în care respectau toate criteriile de eligibilitate prevăzute în Ghidul de finanțare. În aprilie, la finalul sesiunii, au fost validați 260 de instalatori³⁰.

Startul oficial al programului a avut loc în septembrie 2019³¹, marcând astfel începutul celei de-a doua etape pentru obținerea finanțării. Persoanele fizice, beneficiarii finali ai programului, se puteau înscrie numai prin instalatorii validați de AFM care aveau obligația depunerii și înregistrării dosarului de finanțare pe aplicația informatică a programului. După o evaluare intermediară a dosarelor, solicitanții acceptați au obligația de a se prezenta în termen de 90 de zile cu avizul tehnic de racordare (ATR)³², pentru a putea încheia contractul de finanțare. În termen de 8 luni de la încheierea contractului de finanțare, panourile fotovoltaice trebuiau instalate și abia după acest pas, solicitanții își puteau deconta cheltuielile. Cu alte cuvinte, instalatorii și beneficiarii instalau panourile fotovoltaice prin fondurile proprii, iar abia după instalare își puteau rambursa investiția.

30. https://www.afm.ro/main/programe/sisteme_fotovoltaice/2019/instalatori_validati-20190826.pdf

31. <https://www.agerpres.ro/mediu/2019/08/26/gavriilescu-persoanele-fizice-pot-accesa-noul-program-casa-verde-fotovoltaice-din-9-septembrie-320529>

32. Conform Ghidului de finanțare, ATR-ul reprezintă avizul scris, valabil numai pentru un anumit amplasament, care se emite de către operatorul de rețea, la cererea unui utilizator, asupra posibilităților și condițiilor tehnico-economice de racordare la rețeaua electrică a locului de consum și/sau de producere

Obstacolele în implementarea acestui program nu au întârziat să apară. Astfel, la doar câteva ore de la start, reprezentanții AFM au sistat înscrierea beneficiarilor pe motiv de suspiciuni de fraudă în procesul de înscriere. Peste 13.000 de cereri de finanțare au fost înscrise până în acel moment, iar în regiunea Olteniei toate fondurile alocate au fost epuizate, fapt ce a generat desfășurarea unei cercetări interne, iar programul a fost suspendat.

În noiembrie 2019, programul a fost reluat după două luni de suspendare, implementându-se măsuri adiționale pentru buna desfășurare a înscrierilor pe aplicația informatică. Abia în iunie 2020 AFM a finalizat evaluarea tuturor dosarelor depuse în prima sesiune de finanțare, aprobând 12.718 solicitări de finanțare în valoare totală de 252 milioane lei³³, mai puțin de jumătate din numărul de beneficiari estimați pentru această sesiune. Și în acest caz rezultatele primei sesiuni de finanțare sunt contradictorii: potrivit informațiilor oferite de Administrație, 27.410 de dosare de finanțare au fost înregistrate în aplicația informatică din care doar 15.097 cereri de finanțare au fost aprobate, rezultând o diferență de peste 2000 de cereri din comunicatul oficial al AFM și răspunsul primit la cererea de acces la informații. Pe lângă sesiunea de înscrieri, și etapa de semnare a contractelor de finanțare s-a desfășurat cu întârzieri și amânări multiple, generând dificultăți economice instalatorilor care au suportat toate investițiile din fonduri proprii.

2019

proiecte finanțate 12.718 - 15.097
valoare totală 252 milioane lei

2021

proiecte finanțate 3279
valoare totală —

33. https://www.afm.ro/main/programe/sisteme_fotovoltaiice/2020/comunicat_presa-fotovoltaiice-2020_06_11.pdf

34. http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2021_02_02_com_fotovoltaiice.pdf

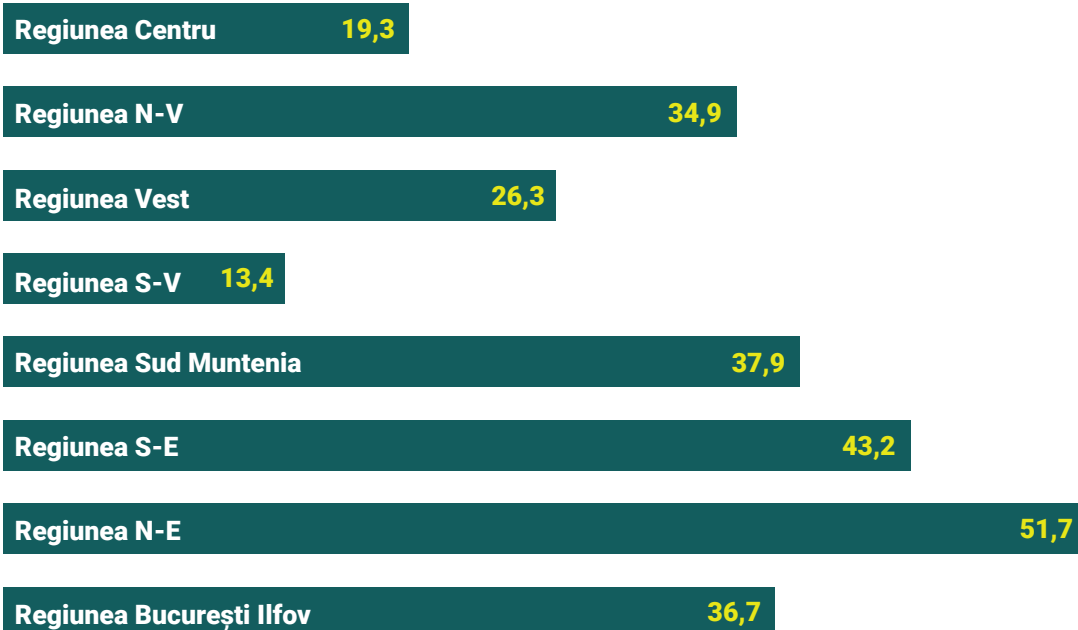
Pentru a epuiza fondurile rămase neutilizate, AFM a pus în consultare publică un nou ghid de finanțare pentru o nouă sesiune, planificată pentru lansare în toamna 2020. Abia în 2021 ghidul de finanțare a fost modificat pentru a debloca decontarea cheltuielilor deja făcute în sesiunea de finanțare precedentă. Modificările³⁴ au vizat prelungirea termenului de implementare a proiectelor de la 8 la 12 luni, luând în considerare limitările generate de pandemie și întârzierile în obținerea documentelor necesare pentru instalarea sistemelor fotovoltaice; digitalizarea procesului de decontare a cheltuielilor; acceptarea modificării amplasamentului sistemelor fotovoltaice.

O nouă etapă de validare a instalatorilor pentru noua sesiune de finanțare a debutat în noiembrie 2021 și a fost prelungită până în martie 2022, deși înscrierea solicitanților persoane fizice s-a reluat începând cu decembrie 2021.

Pentru noua sesiune de finanțare, fondurile disponibile inițial au însumat 263,7³⁵ milioane lei, reprezentând restul de fonduri rămase neutilizate din prima sesiune, și au fost distribuite pe regiuni astfel:

Alocări Casa Verde Fotovoltaice sesiunea 2021 (mil. lei)

---

35. http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2021-12-20_Comunicat%20Pres%20lansare%20fotovoltaice17dec%202021%281%29.pdf

Ulterior, sumele disponibile au fost suplimentate cu 50% din valoarea totală alocată pe regiuni, fondurile disponibile pentru această sesiune ajungând la 395,5 milioane lei distribuite astfel:

Alocări Casa Verde Fotovoltaice 2021 suplimentate (mil.lei)

Regiunea Centru	34,7
Regiunea N-V	51
Regiunea Vest	39,2
Regiunea S-V	26,4
Regiunea Sud Muntenia	55,8
Regiunea S-E	60
Regiunea N-E	71,8
Regiunea București Ilfov	56,4

O nouă suspendare a programului a intervenit la scurt timp după deschiderea înscrierilor solicitanților în decembrie 2021 motivată de apariția unor probleme de funcționare a aplicației informatice. Pentru a gestiona eficient aceste deficiențe și pentru a asigura o oarecare continuitate a programului, reprezentanții AFM au aprobat modificări suplimentare la Ghidul de finanțare constând în prelungirea valabilității unor documente necesare pentru obținerea finanțării, având în vedere și contextul instabil generat de starea de criză sanitară³⁶.

Din păcate, evoluția programului nu s-a îmbunătățit și abia în iunie 2022 a început publicarea de noi liste de solicitări aprobate pentru finanțare, după luni întregi de evaluări și de încercări de deblocare a programului. 44.389 de dosare au fost înscrise începând cu decembrie 2021, iar până în iulie 2022 doar 3279 de cereri au fost aprobate³⁷. Într-un comunicat reprezentanții AFM au recunoscut că sunt depășiți din punct de vedere al capacității administrative de a gestiona acest program, intenționând să externalizeze evaluarea dosarelor depuse pentru a asigura o derulare eficientă a programului.

De la începutul programului în 2019 și până în prezent, atât instalatorii cât și beneficiarii finali și-au declarat în nenumărate rânduri frustrarea și nemulțumirile legate de funcționarea programului. Din cauza deselor suspendări și întâzieri în evaluarea și aprobarea cererilor de finanțare, unii beneficiari au reușit să-și instaleze sistemele fotovoltaice abia după 2 ani de la debutul programului, în tot acest timp confruntându-se cu piedici de ordin birocratic, dar și cu întâzieri în ceea ce privește furnizarea componentelor necesare instalării sistemelor³⁸.

36. https://www.afm.ro/main/programe/sisteme_fotovoltaiice/2021/comunicat_presa-modificare_ghid_casa_verde_fotovolta_ce-2021_12_28.pdf

37. https://www.afm.ro/sisteme_fotovoltaiice_beneficiari_pf_aprobati.php

38. <https://romania.europalibera.org/a/panouri-fotovoltaiice-romani/31788932.html>

PROGRAME PENTRU CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE

1.

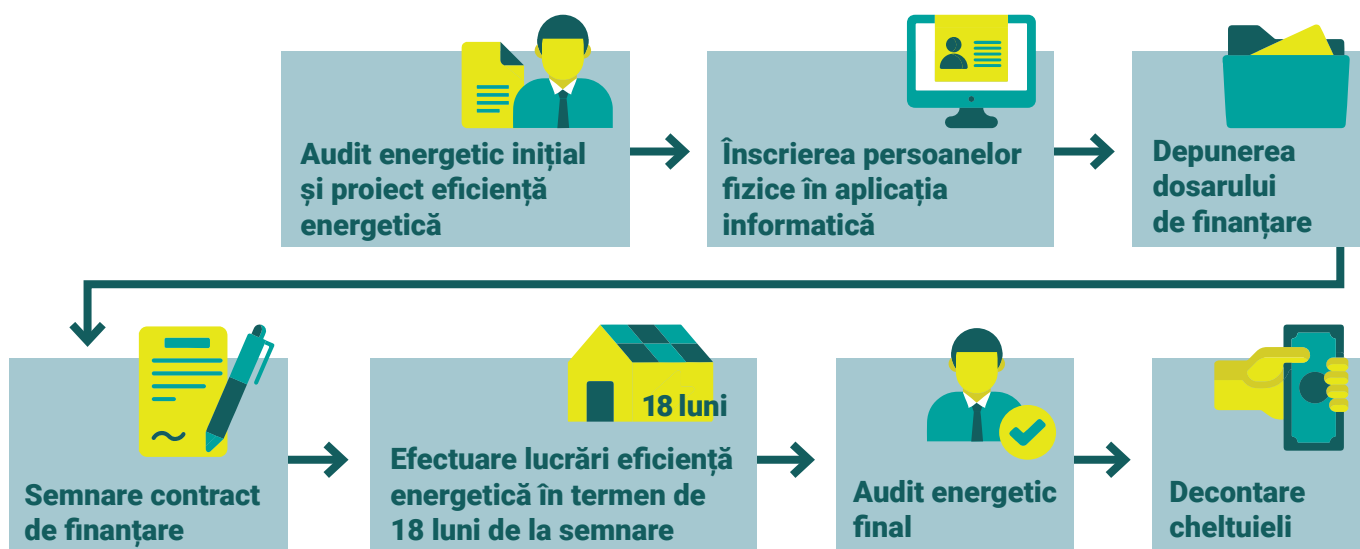

Casa Eficientă Energetic

După cum îi spune și numele, acest program vizează creșterea eficienței energetice în locuințe unifamiliale și a fost lansat în septembrie 2020 cu 429 milioane de lei disponibili pentru finanțare. Finanțarea se acordă în cuantum de maximum 70.000 lei, fără a depăși 60% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile, diferența fiind acoperită prin contribuția proprie a beneficiarului.

Finanțarea se acordă doar pentru cheltuielile cu lucrările de reabilitare termică a anvelopei clădirii, pentru instalarea/reabilitarea/modernizarea sistemelor de încălzire și de preparare și utilizare a apei calde de consum, pentru lucrările privind sistemul de iluminat al clădirii sau cheltuieli pentru elaborarea certificatului de performanță energetică și pentru efectuarea auditului energetic înainte și după intervențiile finanțate prin program. **Indicatorul de performanță** al programului consta în cantitatea totală de gaze cu efect de seră redusă ca urmare a implementării proiectelor de eficiență energetică.

Pentru a primi această finanțare, proprietarii trebuie în primul rând să realizeze un audit energetic inițial al locuinței, în baza căruia să poată fi alese cele mai potrivite intervenții pentru creșterea performanței energetice a casei. Pasul următor constă în înscrierea în aplicația informatică a programului care va genera un număr unic de înregistrare. În 60 de zile de la înregistrare, beneficiarii trebuie să depună dosarul complet și să finalizeze lucrările de eficiență energetică în termen de 18 luni de la semnarea contractului de finanțare. La final, după un nou audit energetic al locuinței, AFM decontează până la 60% din investiție sau maxim 70.000 lei.

De la lansarea programului din septembrie 2020 și până în august 2021 când au fost publicate primele liste cu cereri aprobate, nu s-a comunicat nimic în legătură cu stadiul programului. Administrația a motivat aceste întârzieri tot prin lipsa personalului disponibil pentru evaluarea cererilor și din decembrie 2021 programul a fost suspendat, înscrierile au fost oprite, pentru a fi evaluat și pentru a veni cu soluții pentru eficientizarea derulării acestuia. Mai mult decât atât, printr-o dispoziție a Președintelui AFM, și bugetul alocat sesiunii a fost diminuat la doar 130 milioane lei³⁹.

Conform informațiilor oferite de Administrație, în prezent, numărul celor înscriși în program a ajuns la 16.409 din care doar 2808 au depus dosarele de finanțare. În urma evaluărilor, doar 777 cereri au fost aprobate, fără a specifica exact și cuantumul finanțării acordate. Pe de altă parte, listele publicate pe site-ul instituției numără aproximativ 800 de cereri aprobate care însumează aproape 39 milioane lei⁴⁰, din nou în discordanță cu informațiile comunicate inițial.

2020

---

proiecte finanțate
777-800

valoare totală
39 milioane lei

În ciuda unei aparente deblocări a programului, situația semnării contractelor de finanțare este în continuare necunoscută. Nu există un centralizator oficial al numărului de contracte de finanțare semnate și nici o listă cu proiecte finalizate și cuantumul decontărilor efectuate. Situația actuală în care se află beneficiarii diferă de la un caz la altul, însă majoritatea reclamă mari întârzieri în comunicare și în prelucrarea cererilor de finanțare și de decontare⁴¹.

---

39. https://www.afm.ro/casa_eficienta_energetic_legislatie.php

40. https://www.afm.ro/casa_eficienta_energetic_cereri_aprobate.php

41. <https://www.facebook.com/groups/332172778017648>

2.

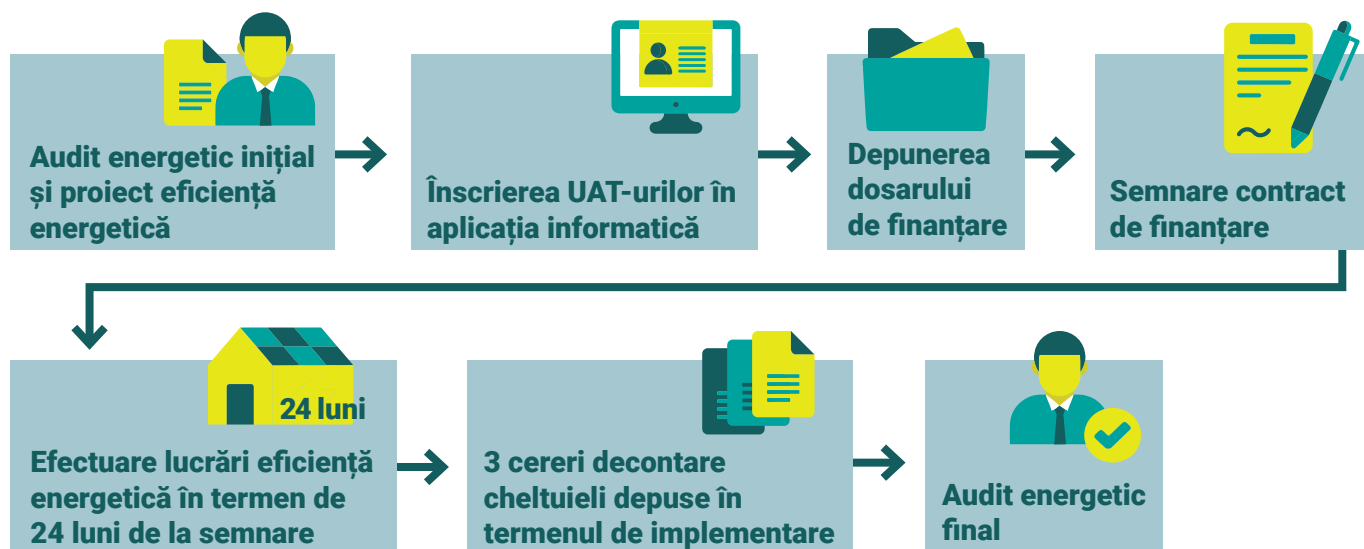
Eficiență energetică în clădiri publice

Pentru a contribui la creșterea performanței energetice și în sectorul clădirilor publice, AFM a lansat în decembrie 2020 un program pentru finanțarea lucrărilor de eficiență energetică în clădiri publice cu destinație de unități de învățământ. Fondurile alocate pentru această sesiune au însumat 384 milioane de lei, finanțare acoperită integral din Fondul de Mediu.

Solicitanții eligibili în acest program sunt unitățile administrativ-teritoriale care pot solicita o sumă maximă din fondurile disponibile, care acoperă maximum 90% din cheltuielile eligibile din proiect, în funcție de numărul de locuitori astfel: 1,5 milioane lei pentru UAT-uri cu o populație de până la 5000 de locuitori sau 3 milioane lei pentru UAT-urile cu o populație de peste 5000 de locuitor⁴². **Indicatorul de performanță** al programului consta în cantitatea totală de gaze cu efect de seră redusă ca urmare a implementării proiectelor de eficiență energetică.

Ca și în cazul programului Casa eficientă energetic, acest program finanțează lucrări de anvelopare a clădirii, lucrări pentru asigurarea sistemului de încălzire/a sistemului de furnizare a apei calde de consum, lucrări de reabilitare a sistemului de iluminat, al sistemelor de climatizare, precum și lucrări de instalare a unor sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice din surse regenerabile pentru consumul propriu. Diferența între cele două programe este că dacă pentru Casa Eficientă Energetic se decontează doar 60% din cheltuielile eligibile, în cazul acestui program, cheltuielile de eficientizare a clădirilor publice se decontează în proporție de 90%, realizându-se o discrepanță financiară masivă între persoanele fizice și UAT-uri, acestea din urmă putând accesa mai multe fonduri pentru astfel de lucrări.

Mecanismul de funcționare este similar programului destinat clădirilor unifamiliale:

42. https://www.afm.ro/main/programe/eficienta_energetica/2020/ghid_eficienta_energetica_scoli.pdf

Dacă inițial fondurile disponibile însumau 384 milioane lei, printr-o dispoziție a Președintelui AFM din septembrie 2021⁴³, bugetul programului a fost mărit la 1,4 miliarde de lei, modificându-se și sumele pe care unitățile administrative le puteau accesa:

3 milioane lei pentru comune cu o populație de până la 5000 de locuitori;

6 milioane lei pentru comune cu o populație de peste 5001 de locuitori;

8 milioane lei pentru orașe;

14 milioane lei pentru consilii județene, municipii de rang 0 și 1;

10 milioane lei pentru municipii de rang II;

12 milioane lei pentru subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiului București.

Conform informațiilor publicate pe site-ul AFM, în urma sesiunii de finanțare deschise în septembrie 2021, au fost înregistrate 870 de cereri de finanțare cu o valoare totală solicitată de aproximativ 2,1 miliarde lei, perioadele de evaluare și soluționare fiind estimate între aprilie-mai 2022⁴⁴.

Nici până în acest moment **nu sunt cunoscute rezultatele etapei de evaluare și soluționare a cererilor de finanțare și nici dacă a început procedura de semnare a contractelor de finanțare**, ultimul comunicat al Administrației menționând din nou slaba capacitate administrativă în derularea eficientă a programelor de finanțare⁴⁵.

43. https://www.afm.ro/main/programe/eficienta_energetica/2021/ordin_1548-2021-ghid_finantare-eficienta_cladiri_publice-2021_09_10.pdf

44. https://www.afm.ro/eficienta_energetica_cladiri_publice.php

45. https://www.afm.ro/main/media/comunicate_presa/2022/comunicat_presa_evaluare_dosare_afm_17032022.pdf

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În teorie, programele inițiate de AFM constituie măsuri adecvate pentru scopul general al acestora: de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, a crește nivelul de eficiență energetică și numărul de capacități noi de producere a energiei din surse regenerabile pentru consumul propriu. Cu toate acestea, maniera defectuoasă de implementare a acestor programe, precum și inexistența unor evaluări detaliate privind îndeplinirea indicatorilor de performanță, nu permit realizarea unei analize obiective a impactului pe care îl au aceste programe de finanțare asupra obiectivelor energetice și de mediu.

În ciuda resurselor financiare considerabile puse la dispoziție pentru finanțarea proiectelor de energie verde și eficiență energetică și a interesului crescut manifestat de cetățeni în astfel de proiecte, blocajele birocratice, slaba capacitate administrativă și lipsa unei monitorizări constante și obiective a progresului înregistrat de fiecare program în parte, au condus la rezultate de multe ori contradictorii, neclare și greu de contorizat. Mai mult, rata de absorbție a fondurilor disponibile este foarte mică în comparație cu alocările financiare ale programelor.

În lipsa unei evaluări constante și a unei monitorizări eficiente a progreselor înregistrate în cadrul programelor, rezultatele programelor de finanțare diferă de la o sursă la alta, așa cum se poate observa și în tabelul de mai jos. În multe cazuri nu se cunoaște cu exactitate numărul final de beneficiari, sumele finale decontate, dar nici gradul de îndeplinire al indicatorilor de performanță stabiliți prin ghidurile de finanțare. În lipsa acestor date este dificil de estimat și impactul acestor programe asupra obiectivelor climatice și energetice asumate la nivel național.

Program de finanțare	Perioada de implementare	Buget total disponibil (milioane lei)	Buget total cheltuit (info site AFM) (mil.lei)	Buget total cheltuit (info comunicate)	Cereri de finanțare înregistrate	Rezultate publicate pe site-ul AFM (cereri de finanțare aprobate sau decontate)	Rezultate comunicate (cereri de finanțare aprobate sau decontate)
Casa Verde persoane fizice	2010	110	8	8	15.605	1.340	16.146
	2011	100	–	–	23.938	19.500	19.551
	2016	80	81,7	–	12.015	8.687	8.840
Casa Verde persoane juridice	2009	310	160	–	390	212	226
	2016	60	0,319	–	195	1	1
Sisteme fotovoltaice pentru gospodării izolate	2019	230	22,3	5,4	116	56	56
Programul pentru instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională	2019	536	252	–	27.419	12.718	15.097
	2021	395,5	–	–	44.389	3279	nicio mențiune despre cererile aprobate
Casa eficientă energetic	2020	130	39	–	16.409	800	777
Eficiență energetică în clădiri publice	2020	1.400	–	–	870	–	nicio mențiune despre cererile aprobate
Total		3351,5	563,319	13,4	141.344	46.593	60.694

În ceea ce privește capacitatea administrativă pentru gestionarea acestor programe de finanțare, în prezent Administrația are un personal de 74 de angajați⁴⁶ care lucrează în direcția de implementare a proiectelor, mult subdimensionat pentru numărul imens de cereri de finanțare depuse pe fiecare program în parte. De altfel, nivelul insuficient de personal a fost identificat încă din 2010⁴⁷ ca una dintre cauzele care au condus la realizarea parțială sau defectuoasă a programelor, când doar un responsabil de proiect avea în gestionare peste 50 de dosare de finanțare. În ciuda acestor observații, capacitatea AFM de a implementa aceste programe rămâne totuși diminuată și nu sunt luate măsuri pentru asigurarea unui nivel suficient de angajați care să gestioneze eficient derularea programelor.

Următoarele recomandări constituie un punct de plecare pentru eficientizarea programelor în ceea ce privește mecanismele de finanțare și procedurile aferente, dar și pentru evaluarea completă a impactului acestor programe asupra mediului:

Instituirea unor mecanisme eficiente de măsurare și raportare reală a performanței programelor de finanțare, astfel încât să fie creată o bază de date actualizată privind cantitatea de emisii de gaze cu efect de seră redusă ca a urmare a proiectelor finanțate, contribuția acestora la îmbunătățirea nivelului de eficiență energetică și numărul real de sisteme de producere a energiei din surse regenerabile instalate. În lipsă, incoerențele programelor în relație cu obiectivele și scopul asumate nu vor putea fi remediate.

Creșterea nivelului de transparență în ceea ce privește evoluția programelor de finanțare și a rezultatelor acestora. În prezent, informațiile publice despre programele AFM și modul de derulare al acestora sunt incomplete, neclare și diferă în multe cazuri de la o sursă la alta.

Creșterea capacității administrative pentru implementarea eficientă a programelor de finanțare. Personalul insuficient în raport cu volumul de muncă necesar este o cauză frecventă, recunoscută de ani de zile de conducerea Administrației, pentru implementarea deficitară și inconsecventă a programelor. Creșterea numărului de personal și perfecționarea aptitudinilor aparatului administrativ sunt condiții necesare pentru fluidizarea finanțărilor curente și eficientizarea unor programe viitoare.

Având în vedere sumele reduse care au fost cheltuite efectiv în cadrul programelor finalizate și numărul mare de dosare respinse, atât la contractare cât și la decontare, este recomandată **alocarea unei sume în fiecare program pentru angajarea sau contractarea de consultanți care să asiste beneficiarii în completarea dosarelor și a cererilor**. Dacă aceasta ar aduce o creștere a sumelor finale cheltuite și o îmbunătățire a rezultatelor programelor, cheltuiala ar fi pe deplin justificată.

Schimbarea modului de accesare a finanțării disponibile prin instituirea procedurii de acordare a fondurilor în avans beneficiarilor și nu doar prin decont, după implementarea efectivă a proiectelor finanțate. Astfel s-ar oferi mai multă flexibilitate financiară beneficiarilor care nu ar mai trebui să finanțeze din fonduri proprii proiectele, așteptând ulterior perioade lungi de timp pentru decontare, fluidizând și mai mult implementarea efectivă a programelor de finanțare.

46. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/structura_organizatorica/2022/organigrama-2022_02_24.pdf

47. https://www.afm.ro/main/informatii_publice/raport_anual_utilizare/raport_privind_utilizarea_fm_2010.pdf

